

Omatoiminen varautuminen ja kokoelmaturvallisuus

Karim Peltonen, 13.2.2019, SPEK
TAKO –seminaari, Kansallismuseo

SPEK - Turvallisuuden asiantuntija

Olemme varautumisen, onnettomuuksien ehkäisyn sekä pelastusalan asiantuntija. Osaamisen kehittäjä ja vaikuttaja.

- Toimimme ihmisten, omaisuuden ja ympäristön turvaksi onnettomuuksien ja vaarojen varalta.
- Rakennamme turvallista ja kriisinkestävää yhteiskuntaa yhteistyössä jäsenistömme kanssa.
- Omatoiminen varautuminen ja pelastusalan vapaaehtoistoiminta painopisteinä
- Yleishyödyllinen yhdistys, 41 jäsenjärjestöä, n. 50 toimihenkilöä

Pelastustoimi Suomessa

22 alueellista kunnallista pelastuslaitosta

- Onnettomuuksien ehkäisy
- Varautuminen
- Pelastustoiminta ja ensihoito

Suunnittelun lähtökohtana alueelliset riskinarviot

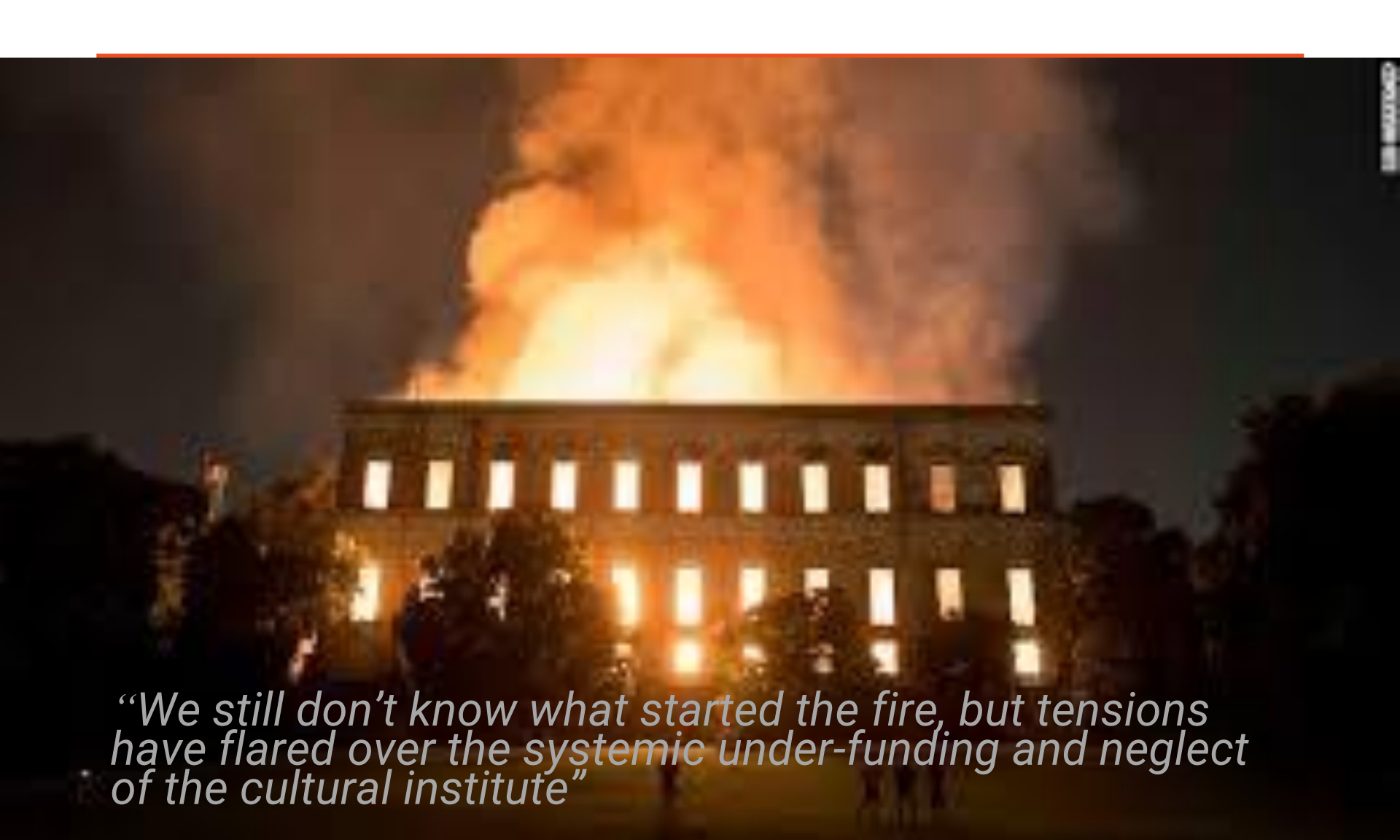
- Asukastiheys, liikennevirrat, erityiskohteet (erityistä vaaraa Aiheuttavat kohteet)
- Riskiluokitukset > pelastustoimen toimintavalmiusaika
- Valvonta riskinarvion perusteella, alueelliset painotukset
- Palvelutasopäätöksessä määritetty alueen pelastustoimen taso

Aluehallintovirasto (AVI)

- Pelastustoimen valvonta
- Alueellinen varautuminen

Sisäministeriö

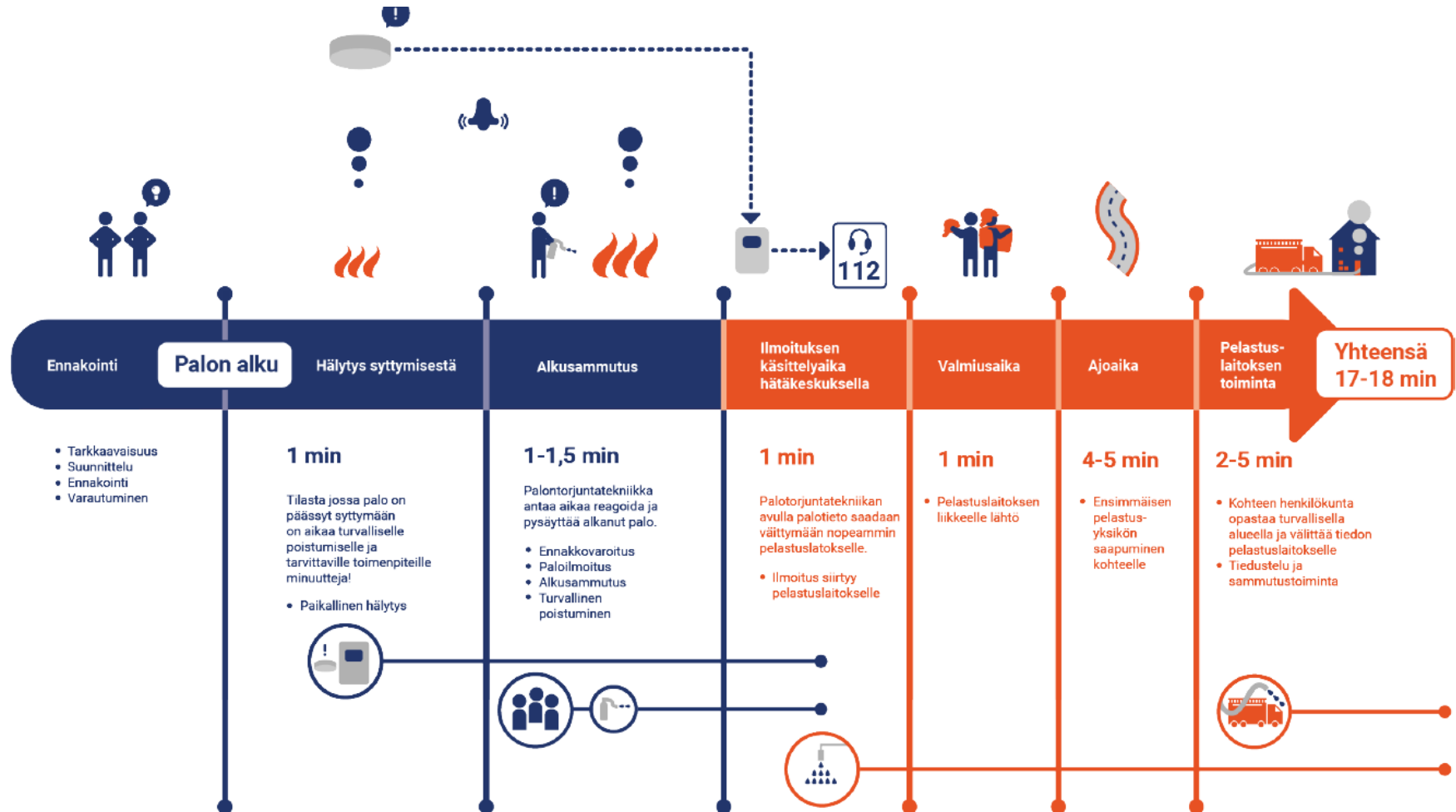
- Pelastustoimen kehittäminen ja ohjaus

“We still don’t know what started the fire, but tensions have flared over the systemic under-funding and neglect of the cultural institute”

Lähde: <https://www.smithsonianmag.com/smart-news/these-are-latest-updates-brazils-devastating-national-museum-fire-180970232/#m9PKB7De9K0tXx8K.99>

Kaavio • Paloturvallisuus on kokonaisuus, jossa teknisten ratkaisujen lisäksi ihmisellä on erittäin tärkeä rooli

Omatoiminen varautuminen

Onnettomuuksien ehkäisyn kulmakivi

- Yksilöiden ja yhteisöjen oma toiminta ja valmius toimintaa
- Päivittäiset onnettomuustilanteet
- Häiriötilanteet, poikkeusolot

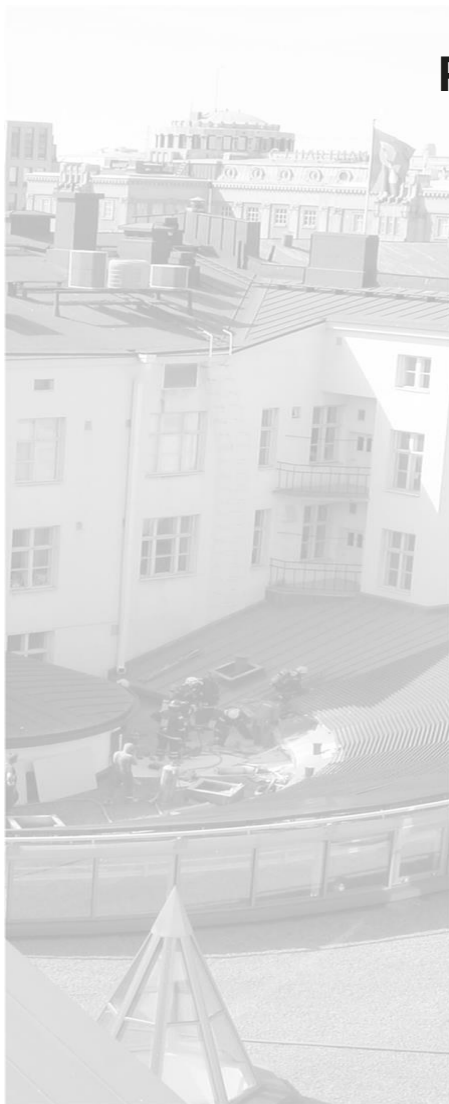
Pelastuslain velvoitteet

- Onnettomuuksien ehkäisy ja ihmisten ja omaisuuden suojaamiseen varautuminen
- Yksilöitä koskevat velvoitteet
- Yhteisöjä (rakennuksen omistaja, haltija ja toiminnanharjoittaja)

Valmiuslain velvoitteet

- toiminnan häiriötön jatkuminen
- Julkiset organisaatiot
- Poikkeusoloja koskeva velvoite

Miten varaudutaan?

Pelastussuunnitelmassa - arvioitava:

- vaaratilanteet ja niiden vaikutukset
- toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi ja suojautumismahdollisuudet (Poistumismahdollisuudet sekä sammutus- ja pelastustehtävien järjestelyt)
- turvallisuushenkilöstö, sen varaaminen ja kouluttaminen sekä muun henkilöstön perehdyttäminen suunnitelmaan
- tarvittava alkusammutus-, ensiapu- ja suojelumateriaali
- ohjeet toiminnasta erilaisissa onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteissa
- miten suunnitelmaan sisältyvät tiedot saatetaan asianomaisten tietoon

Mihin tulisi varautua?

Ennaltaehkäisevä
toiminta
Toiminnalliset
Rakenteelliset
ratkaisut

Ennaltaehkäisy
varautuminen

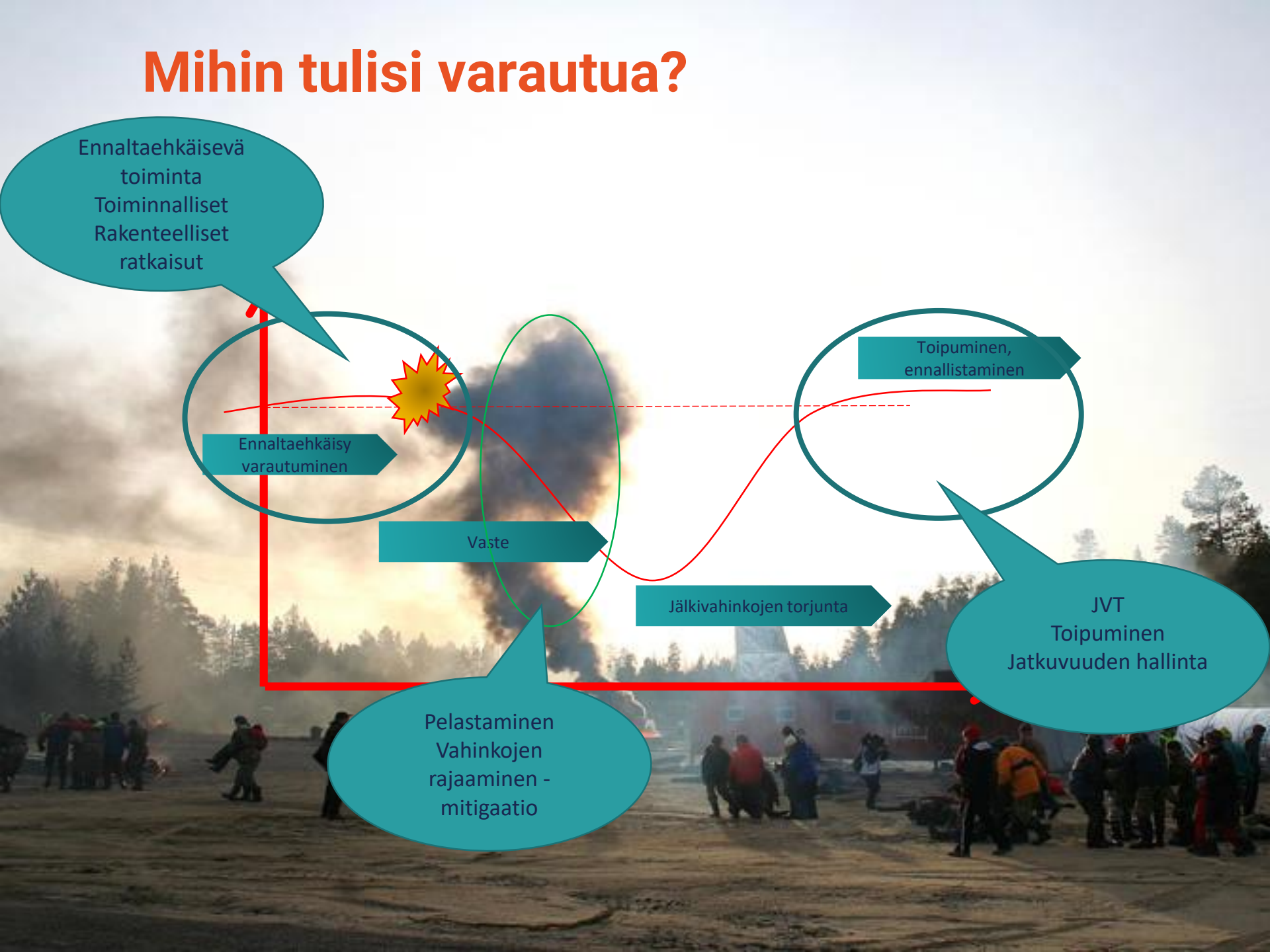
Vaste

Pelastaminen
Vahinkojen
rajaaminen -
mitigaatio

Jälkivahinkojen torjunta

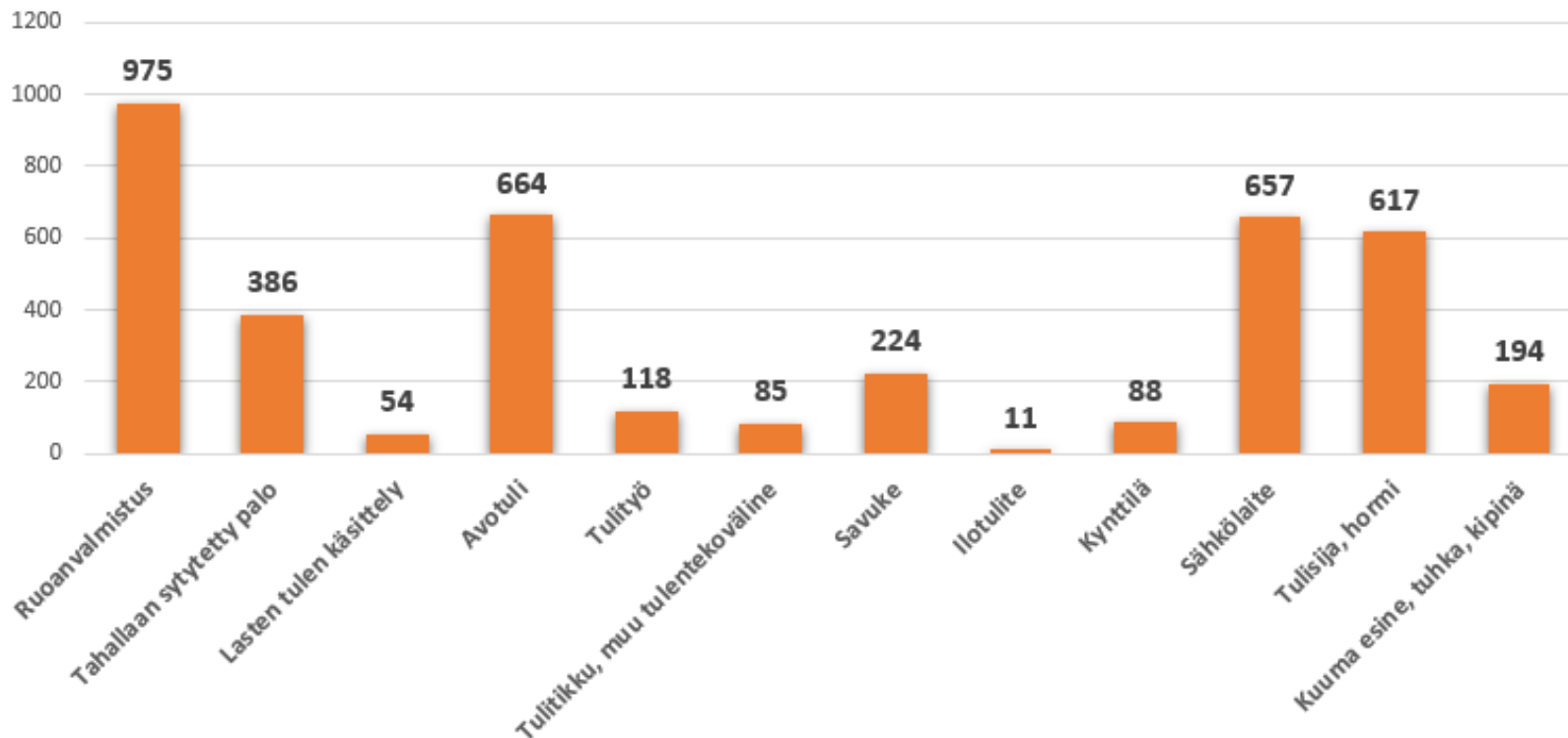
Toipuminen,
ennallistaminen

JVT
Toipuminen
Jatkuvuuden hallinta

Riskit - rakennuspalon syttymissy

Lähde on Pelastusopisto (PRONTO) – Taskutilasto 2017

Kuumuus

Savu, noki

Muistettava myös vesivahingot!

Riskien torjunta – Sveitsin malli

Riskien arviointi	Ennaltaehkäisevät toimet	Hätätoimenpiteet	Palauttaminen / ennallistaminen
Arvioidaan sekä irtainta että kiinteää omaisuutta uhkaavat vaarat: -Tulipalot -Vesivahingot -Tulvat -(lumivyöryt) -(maanvyörymät) -(maanjäristykset) -Vahingonteot -Varkaudet -Jne..	Teknisten laitteistojen säännölliset tarkastukset Laaditaan: - evakuoitavan omaisuuden luettelot -Turvallisuudokumentoinnit -Rakenteellinen suojaus -Kulttuuriomaisuuden suojat -Yhteystiedot -Asiantuntijat Henkilöstön harjoitukset ja koulutus ↓ Suojelusuunnitelmat	Suojelusuunnitelmien toteutus ↓ Hätätoimenpiteet	Toimista vastaavien asiantuntijoiden käyttöön: -Inventaariot -turvallisuudokumentointi

Yhteistyöllä paras lopputulos

Omistaja

Omatoiminen varautuminen
Uhkien tunnistus ja riskien arviointi

Turvallisuussuunnitelma
Laaja, sisäiseen käyttöön >
*normaaliolot, häiriötilanteet,
poikkeusolot*

Henkilöstön perehdytys,
koulutus

Päivystys ja toimenpiteiden
valmistelu

Pelastustoimi

Palotarkastus – ohjeet ja neuvonta
Varautuminen

Operatiivisen pelastustoiminnan
suunnittelu

Kohdekortti / kohdesuunnitelma
Toimintataaktiikat

Opaskortti

Operatiivisen pelastustoiminnan ohjaus
Yksinkertaistettu
”Taktiset merkit”

Jälkivahinkojen torjunta!

Yhteistoimintaharjoitukset

Organisointi

Turvallisuushenkilöstö, sen varaaminen:

- Omistaja ja haltija sekä toiminnanharjoittaja
 - Kokonaisvastuu ja sopimukset
- Rakennuksen paloturvallisuudesta vastaava
 - Vastaa päivittäisestä toteutuksesta
- Hoitaja/Kiinteistönhuolto
 - Kuukausikokeilut, huollot, määräaika- ja muut tarkastukset
- Huoltoliike
 - Korjaukset ja muutokset
- Vartiointiliike
 - Päivystys

Rakennuksen omistaja, haltija ja toiminnanharjoittaja
vastaa kuitenkin kaikesta turvallisuudesta jokainen päivä
Turvallisuutta ei voi ulkoistaa.

Vaikka toiminnot olisi ulkoistettu ja kaikki vaaditut tarkastukset suoritettu, niin vastuuta ei voi ulkoistaa, vaan se säilyy aina kiinteistön omistajalla ja haltijalla.

Ei vain kansallinen kysymys

Ruotsi, Brandskyddsföreningen ja RAÄ

<https://www.brandskyddsforeningen.se/webbshop/konferenser-och-seminarier/brandsakra-kulturarvet/>

CFPA-E, Euroopan palontorjuntaliittojen liitto

<http://cfpa-e.eu/?s=museum>

National Fire Protection Association – NFPA (USA)

<https://www.nfpa.org/codes-and-standards/all-codes-and-standards/list-of-codes-and-standards/detail?code=909>

Kokoelmaturvallisuus

- On kokonaisuus
- Omistajalla vastuu
- Riskien tunnistaminen
 - Riskien eliminointi
 - Ennakoivat toimenpiteet
- Dokumentaatio
- Perehdytykset ja koulutus
- Yhteistoiminta pelastustoimen kanssa

Kiitos!